

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Centru), (jud. I. Dutca)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Anton, V. Cotorobai, I. Țurcan)

DECIZIE

22 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Mariana Pitic
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Dobă Ștefan, reprezentat de avocatul Cotruță Sergiu,

în cauza civilă la cererea înaintată de petiționarul Dobă Ștefan împotriva Companiei Aeriene "Air Moldova" SRL, intervenient accesoriu SRL "Tur Magazin" cu privire la încasarea compensației, penalități și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de către CA "Air Moldova" SRL, casată parțial hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Centru) și în această parte emisă o nouă hotărâre prin care pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 26 septembrie 2018, Dobă Ștefan s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Compania Aeriană "Air Moldova" solicitând încasarea compensației în mărime de 250 de euro, încasarea prejudiciului moral în mărime de 5000 de lei, încasarea penalității în mărime de 775 de lei.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, la 05 iunie 2018, avea preconizat un zbor spre Antalya, ce urma a fi efectuat de către CA „Air Moldova” SRL cu ruta Chișinău-Antalya nr. 9U 757.

După înregistrare și obținerea biletelor, s-a deplasat spre sala de așteptare. La ora preconizată pentru decolare (00:50), se afla în sala de așteptare, însă din motive necunoscute, îmbarcarea avut loc cu o întârziere de aproximativ 4-5 ore.

În timp ce aștepta îmbarcarea, a fost nevoit să procure produse alimentare și apă pe cont propriu, iar pârâtul nu a încercat în nici un fel să amelioreze prejudiciul cauzat.

La 06 iulie 2018, a înaintat o cerere prealabilă către pârâtă prin care a solicitat oferirea compensației în mărime de 250 de euro și încasarea prejudiciului moral în mărime de 5 000 lei, invocând că distanța dintre Chișinău și Antalya (cale aeriană) este de 1 140 km, astfel pârâtul fiind obligat să ofere suma de 250 Euro, cu titlu de compensație pentru întârzierea zborului planificat.

În legătură cu faptul că, pârâta a recepționat reclamația la 12 iulie 2018, având la dispoziție 14 zile calendaristice pentru a remedia serviciul necalitativ, iar compensația nu a fost achitată la timp, penalitatea pe care o datorează pârâta pentru perioada de 62 zile este de 775 de euro.

În fața instanței reclamantul Dobă Ștefan a solicitat, în urma concretizării cerințelor din acțiune, încasarea de la CA „Air Moldova” SRL în beneficiul său a compensației în mărime de 250 de euro, a prejudiciului moral 5 000 de lei și a penalității în mărime de 2 250 de euro.

Prin hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătoria Chișinău (sediul centru), acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasată de la CA „Air Moldova” SRL în beneficiul lui Dobă Ștefan suma de 250 de euro cu titlu de compensație pentru întârzierea zborului și suma de 2000 de lei cu titlu de prejudiciu moral. În rest, cerințele reclamantului ce depășesc sumele admise, au fost respinse.

Pentru a hotărî astfel, prima instanță a constatat că, deși CA ”Air Moldova” SRL a executat obligația de transportare a reclamantului la punctul de destinație în or. Antalya, această transportare a fost efectuată cu o întârziere mai mare de 2 ore, iar pasagerul urma să fie transportat din Chișinău (Republica Moldova) în Antalya (Turcia) cu avionul, distanța pe care urma să o parcurgă, măsurată conform pct.21 al Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, prin metoda rutei ortodromice, este de 1 140 km, adică până la 1500 km, conform pct.18 lit. a) al Regulamentului menționat, Compania aeriană urma să-i ofere reclamantului o compensație în sumă de 250 de euro.

Cu privire la pretenția de încasare a prejudiciului moral, luând în considerare starea de stres a reclamantului din motivul întârzierii zborului, care a fost pus în situația de a-și procura alimente și apă din cont propriu, ajungând cu întârziere la locul destinat, reclamantul în loc să beneficieze de vacanță, fiind pus într-o situație de preocupare ca urmare a întârzierii zborului cu 4-5 ore, cât și comportamentul ulterior al pârâtului care a refuzat integral pretențiile înaintate, instanța a considerat că urmează a fi reparat prejudiciului moral suportat în mărime de 2 000 de lei.

Cât privește cerința de încasare a penalității, instanța a notat că, odată ce

reclamantul a acceptat transportarea sa în alt termen decât acel stabilit în bilet, normele legale aplicabile speței sunt prevederile Regulamentului privind compensarea și asistența pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.836 din 08 noiembrie 2012, prin care sunt prevăzute categoriile de compensație care urmau a fi achitate, nefiind prevăzută plata penalităților pentru întârziere achitării compensației.

Prin decizia din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost admis apelul declarat de către CA "Air Moldova" SRL, casată parțial hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru) și în această parte emisă o nouă hotărâre prin care pretenția cu privire la încasarea prejudiciului moral a fost respinsă.

Pentru a decide astfel instanța de apel a reținut că, instanța de fond neîntemeiat a dispus încasarea prejudiciului moral, or însuși admiterea acțiunii privind încasarea compensației legale de întârziere a zborului, constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat reclamantului Dobă Ștefan.

La 07 februarie 2020, Dobă Ștefan, reprezentat de avocatul Cotruță Sergiu, a declarat recurs împotriva deciziei din 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia în partea respingerii pretenției cu privire la prejudiciul moral cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la pronunțarea deciziei nu a aplicat o lege care trebuia să fie aplicată și a interpretat în mod eronat legea.

Prin încheierea din 15 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de Dobă Ștefan, reprezentat de avocatul Cotruță Sergiu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 28 noiembrie 2019, expediată părților la 17 ianuarie 2020, astfel recursul declarat la 08 februarie 2020 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (mutatis mutandis, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Dobă Ștefan, reprezentat de avocatul Cotruță Sergiu, întemeiat și care urmează a fi admis, casată parțial decizia recurată cu menținerea în această parte a hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

Pe parcursul examinării cauzei în fazele procesuale anterioare s-a constatat cu certitudine că, temei pentru adresarea lui Dobă Ștefan în instanță a servit faptul întârzierii zborului cu aproximativ 4-5 ore, ce urma a fi efectuat de către CA „Air Moldova” SRL cu ruta Chișinău-Antalya nr. 9U 757. Adresându-se prealabil companiei aeriene în vederea beneficierii de compensația pentru întârzierea zborului, ultima i-a refuzat achitarea, motiv pentru care s-a adresat în instanță, solicitând pe lângă compensație, încasarea penalității și a prejudiciului moral.

Examinând acțiunea, prima instanță a ajuns la concluzia despre temeinicia acesteia și admis-o parțial, a încasat compensația prevăzută de lege pentru întârzierea zborului și prejudiciul moral.

Totuși, examinând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău a decis respingerea pretenției cu privire la prejudiciul moral, susținând că, admiterea acțiunii privind încasarea compensației legale de întârziere a zborului, constituie prin sine o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral cauzat.

Instanța de recurs atestă că sub acest aspect, decizia instanței de apel este eronată, iar concluziile instanței sunt bazate pe interpretarea eronată a normelor legale, precum și reies din neaplicarea legii care trebuia să fie aplicată.

Colegiul lărgit evidențiază că, deși instanța de apel a cercetat și a analizat toate probele prezentate de părți, raportându-le la cadrul legal relevant speței, aceasta nu putea să tragă concluzii asupra faptului că prin încasarea unei compensații va fi reparat și prejudiciul moral cauzat reclamantului, or potrivit art. 20 alin. (1) al Legii privind protecția consumatorilor, consumatorul este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat de produsele, serviciile necorespunzătoare indiferent de faptul dacă s-a aflat sau nu în relații contractuale cu vânzătorul, prestatorul.

De altfel, Curtea de Justiție a Uniunii Europene a recunoscut, în jurisprudența sa, dreptul consumatorilor la repararea prejudiciului nepatrimonial.

În speță, trebuie amintit că Regulamentul nr.261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor, urmărește asigurarea unui înalt nivel de protecție a pasagerilor aerieni, indiferent dacă se află într-o situație de refuz la îmbarcare, de anulare sau de întârziere prelungită a zborurilor, întrucât toți sunt victime ale unor dificultăți și neplăceri grave similare care au legătură cu transportul aerian.

Un aspect esențial referitor la criteriile de stabilire a daunelor morale rezidă și din faptul că categoria prejudiciului moral este foarte subiectivă și necesită dovezi foarte concludente, pornind de la suma cerută pentru compensarea prejudiciului moral. Or, instanța de judecată este cea care în raport cu consecințele suportate de reclamant, determină mărimea compensației echitabile, în măsura în care această compensare poate aduce satisfacție, având în vedere caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate.

În sensul legislației, prin daună morală se înțeleg pierderile cu caracter nepatrimonial care au fost suportate de consumator în urma suferințelor morale și fizice sau a altor fenomene, survenite din cauza acțiunilor ilicite ale subiectului economic sau în urma inactivității lui.

În consecință, drept urmare a caracterului ireversibil, obiectiv și ușor cuantificabil al pierderii de timp, precum și gravitatea suferințelor în perioada de așteptare, prima instanță întemeiat au acordat reclamantului, afectat de această neplăcere, o compensație pecuniară cu titlu de prejudiciu moral în mărimea dispusă spre încasare.

Colegiul lărgit conchide că prima instanță corect a concluzionat asupra temeiniciei parțiale a acțiunii, rezultând din probele administrate la speță în raport cu circumstanțele cauzei și normele de drept material și procedural aplicabile litigiului dedus judecății.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că a examinat principalele întrebări juridice puse în cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate în recursul formulat.

Din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia 28 noiembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii pretenției cu privire la prejudiciul moral cu menținerea hotărârii din 12 decembrie 2018 a Judecătoria Chișinău (sediul Centru) în această parte.

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios

administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Dobă Ștefan, reprezentat de avocatul Cotruță Sergiu.

Se casează decizia 28 ianuarie 2020 a Curții de Apel Chișinău în partea respingerii pretenției cu privire la prejudiciul moral și se menține în această parte hotărârea din 13 iunie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Centru), emise în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Dobă Ștefan împotriva Companiei Aeriene "Air Moldova" SRL, intervenient accesoriu SRL "Tur Magazin" cu privire la încasarea compensației, penalități și repararea prejudiciului moral. În rest, decizia instanței de apel se menține.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Mariana Pitic

Nicolae Craiu